

Justitsministeriet  
Slotsholmsgade 10  
1216 København K  
E-mail: [jm@jm.dk](mailto:jm@jm.dk) og [tif@jm.dk](mailto:tif@jm.dk)

WILDERS PLADS 8K  
1403 KØBENHAVN K  
TELEFON 3269 8888  
MOBIL 91325626  
CBA@HUMANRIGHTS.DK  
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 19/00839-12

16. JUNI 2020

## BEMÆRKNINGER TIL EVALUERING AF UNGDOMSKRIMINALITETSNÆVNET

Justitsministeriets forskningskontor har ved e-mails af 7. og 9. juni 2020 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til evalueringsprogrammet for ungdomskriminalitetsnævnet og nærmere vedrørende devaluering nr. 3 om 'nævnsmødet'.

Det er instituttets forståelse, at devaluering nr. 3 vedrører 'nævnsmødet' og generelt vil fokusere på blandt andet praksis, aktørers roller og opgaver, tidsfrister, samarbejde, børn/unge og forældres oplevelser og børn/unge med nedsat psykisk funktionsevne.

Desuden vil devaluering nr. 3 mere specifikt fokusere på karakteristika ved de unge, deres kriminalitet og afgørelserne, vurdering af efteruddannelse, ungdomskriminalitetsnævnets koordinationsudvalg, manglende fremmøde og uenighed.

Indledningsvist finder instituttet det positivt, at der med evalueringsprogrammet er lagt op til en grundig evaluering af reformen og bemærker i den forbindelse, at regeringen imødekommer princippet fra FN's Børnekomité's ikke-juridisk bindende generelle bemærkninger til stater om løbende at evaluere deres ungdomsretspleje.<sup>1</sup>

### 1. BAGGRUND

I 2018 indgik den daværende regering, Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti "Aftale om en reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet i Danmark – alle handlinger har konsekvenser".<sup>2</sup> Et af fokusområderne i aftalen er, at reformen skal implementeres effektivt og følges op. En

---

<sup>1</sup> Generel Bemærkning fra Børnekomitéen nr. 24 (2019), CRC/C/GC/24, præmis 114, tilgængelig på: <https://undocs.org/CRC/C/GC/24>.

<sup>2</sup> Den politiske aftale, tilgængelig på: [https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomaader/pdf/aftaletekst\\_29.\\_juni\\_2018.pdf](https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomaader/pdf/aftaletekst_29._juni_2018.pdf).

evaluering af blandt andet Ungdomskriminalitetsnævnet er ligeledes forudsat i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitets forarbejder.<sup>3</sup>

Instituttet har tidligere blandt andet i høringsvar af 3. december 2018 bemærket, at der med lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet indføres et ganske vidtrækkende og nyt system for, hvorledes unge, der har begået kriminelle handlinger, skal behandles.<sup>4</sup> Instituttet udtrykte i høringsvaret principielle retssikkerhedsmæssige betænkeligheder ved lovudkastet om ungdomskriminalitet samt, hvorledes børn og unge med handicap behandles i nævnet. Instituttet finder samlet set, at der fortsat er tale om et system, som har ganske indgribende og vidtrækkende konsekvenser for børn og unge.

## **2. GRUNDLÆGGENDE PRINCIPPER**

En af de væsentligste menneskeretlige konventioner, når det gælder børn og unge, er FN's Konvention om Barnets Rettigheder (Børnekonventionen). Børnekonventionen sætter fokus på barnets individuelle og selvstændige rettigheder og tydeliggør barnets særlige behov for beskyttelse og omsorg. Foruden FN's Konvention om Rettigheder for Personer med Handicap artikel 7 (varetagelse af børn med handicaps tarv) er navnlig Børnekonventionens generelle principper i artikel 2 (om diskrimination), artikel 3 (barnets tarv), artikel 6 (ret til udvikling) og artikel 12 (ret til at blive hørt) væsentlige i implementeringen af konventionen.

Instituttet bemærker, at der i oplægget til evalueringsprogrammet ikke umiddelbart er taget stilling til, hvilke grundlæggende menneskeretlige principper og retningslinjer evalueringen vil inddrage.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at tilrettelæggelsen af evalueringen inddrager Børnekonventionens grundlæggende principper og navnlig, at barnets tarv skal komme i første række.

## **3. INDDRAGELSE AF BØRN OG UNGE I NÆVNSBEHANDLINGEN**

Det fremgår af Børnekonventionens artikel 12, at børn har ret til at blive hørt og inddraget i deres sag. Børnekomitéen anbefaler i sin

---

<sup>3</sup> Forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, tilgængelig på: [https://www.ft.dk/ripdf/samling/20181/lovforslag/l84/20181\\_l84\\_som\\_fremsat.pdf](https://www.ft.dk/ripdf/samling/20181/lovforslag/l84/20181_l84_som_fremsat.pdf).

<sup>4</sup> Instituttets høringsvar af 10. oktober 2018, tilgængelig på: [https://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/10\\_oktober\\_18/hoeringssvar\\_vedr.\\_udkast\\_til\\_forslag\\_til\\_lov\\_om\\_bekaempelse\\_af\\_ungdomskriminalitet\\_og\\_aendring\\_af\\_lov\\_om\\_social\\_service\\_lov\\_om\\_voksenansvar\\_for\\_anbragte\\_boern\\_og\\_unge\\_og\\_lov\\_om\\_socialtilsyn.pdf](https://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/10_oktober_18/hoeringssvar_vedr._udkast_til_forslag_til_lov_om_bekaempelse_af_ungdomskriminalitet_og_aendring_af_lov_om_social_service_lov_om_voksenansvar_for_anbragte_boern_og_unge_og_lov_om_socialtilsyn.pdf).

juridisk ikke-bindende generelle bemærkning nr. 9 om barnets ret til at blive hørt, blandt andet retten til klageadgang. Ligeledes er det i litteraturen understreget, at tilstedeværelsen af effektive og børnevenlige klageprocedurer for børn er en forudsætning for at artikel 12 i Børnekonventionen kan siges at være fuldt ud implementeret.<sup>5</sup> Det fremgår blandt andet af FN's standardminimumsregler for retspleje over for mindreårige ("Beijing-reglerne") pkt. 14 (2), at processen omkring ungdomsretsplejen skal være udført i en atmosfære af forståelse, der skal give barnet/den unge mulighed for deltagelse og for at udtrykke sig selv.

Instituttet bemærker, at praksis fra erfaringsopsamlinger fra arbejdet i og omkring Ungdomskriminalitetsnævnet fra 2019 i henholdsvis Aarhus og Københavns kommuner peger på, at det for nogle børn og unge har været svært at forstå rammen omkring nævnet samt de spørgsmål, der bliver stillet på møderne.<sup>6</sup> Således er der risiko for at børn og unge ikke bliver hørt og inddraget i deres sag i tilstrækkelig grad og den for barnet bedst mulige måde.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at der i devalueringen om 'nævnsmøde' indarbejdes et fokus og en spørgeramme, der afdækker, hvorvidt børn og unge ved nævnsmøder bliver hørt og inddraget i behandlingen af deres sag ved nævnet, på bedst mulige måde.

#### **4. INVOLVERING AF AKTØRER**

Med oplægget til evalueringsprogrammet er der lagt op til inddragelse og involvering af en række aktører, hvilket instituttet indledningsvist finder positivt herunder, at ministeriet har tilkendegivet at det løbende og forud for devalueringer vil indkalde til interessentmøder. Dog er centrale sagsaktører, såsom bisiddere og advokater, udeladt i kredsen af aktører, som forventes inddraget i evalueringen.

Instituttet bemærker, at disse aktører i lighed med den umiddelbare foreslåede kreds af aktører, spiller en væsentlig rolle for barnet og den unge ved blandt andet nævnsmøderne og derfor bør indgå som aktører, der bør høres og inddrages i evalueringen.

---

<sup>5</sup> "Implementation Handbook for the Convention on the Rights of the Child", UNICEF 2002, fully revised edition, artikel 12, side 158.

<sup>6</sup> Aarhus Kommunes faglige erfaringer fra arbejdet i og omkring Ungdomskriminalitetsnævnet i 2019, er tilgængelig på: <https://www.aarhus.dk/demokrati/politik/dagsordner-og-referater/vis-dagsorden/v/16009/social-og-beskaeftigelsesudvalget/referat/2020-03-04/?agendaId=454226#5>.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at kredsen af aktører for devalueringen udvides til at omfatte bisiddere og advokater.

Børnekomitéen anbefaler i sin ikke-juridisk bindende generel bemærkning nr. 24, at staten regelmæssigt evaluerer sin retspleje for børn og unge herunder i forhold til diskrimination, reintegration og børn og unge.<sup>7</sup> Hertil foreslår Børnekomitéen, at en evaluering helst foretages af en uafhængig akademisk institution.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler etablering af en bred følgegruppe af interessenter for evalueringsprogrammet, der løbende kan bistå og spare med Justitsministeriets Forskningskontor under udarbejdelsen af devalueringerne i evalueringsprogrammet for ungdomskriminalitetsnævnet.

Med venlig hilsen

Christoffer Badse

AFDELINGSLEDER - MONITORERING

---

<sup>7</sup> Generel Bemærkning nr. 24 fra 2019 om børns rettigheder i forbindelse med ungdomsretspleje, pkt. 114.